

Den norske kjøttbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram for svin

Anbefalt av Animalia AS' styret 04.02.2021

1. Formål

Formålet med retningslinjen er å sikre norske griser god dyrevelferd i tråd med forskrift om hold av svin, og at forskriftens krav systematisk følges opp og dokumenteres.

Velferden til dyra sikres gjennom god produksjonsstyring, systematisk forebyggende helsearbeid, tredjeparts revisjon av regelverksetterlevelse og kontinuerlig kvalitetssikring av utstyr og rutiner i den enkelte driftsenhet.

2. Virkeområde

Retningslinjen gjelder for slakterivirksomhet som har sluttet seg til denne, og for driftsenheter som har avlspurker eller som leverer flere enn 10 griser til slakt i året ved disse slakterivirksomhetene.

3. Definisjoner

- *Slakterivirksomhet*
Slakteri definert ved EØS-virksomhetsnummer.
- *Driftsenhet*
En driftsenhet i jordbruket defineres som en virksomhet (bedrift) med jordbruksdrift. Hver driftsenhet skal ha identitetsmessig tilknytning til en bestemt landbrukseiendom, men driftsenheten skal omfatte alt som drives sammen, medregnet leid areal og uansett om arealet ligger i en eller flere kommuner. Driftsenheten i jordbruket er sammenfallende med tilskuddsenheten etter reglene for produksjonstillegg.
- *Helsegrissystemet*
Elektronisk fagsystem for registrering av helse-, velferd-, hygiene- og driftsparametere i besetningen, som gir grunnlag for rådgiving, tiltak og dokumentasjon av samlet status på disse områdene, og dermed oversikt over besetningenes status i dyrevelferdsprogrammet.

4. Ansvar og roller

Nortura SA og Kjøtt- og Fjørfebransjens landsforbund (KLF) er ansvarlige for utforming og oppfølging av retningslinjen.

Nortura SA og KLF skal innenfor sine organisasjoner utpeke revisorer til å revidere og føre stikkprøvebasert tilsyn med retningslinjene i sine tilsluttede slakterivirksomheter. Partene kan utelukke tilsluttede slakterivirksomheter for vesentlige brudd på retningslinjen.

Animalia AS skal på oppdrag av KLF og Nortura SA:

- være sekretariat for bransjeretningslinjen
- sørge for at oppdatert liste over tilsluttede slakterivirksomheter er offentlig tilgjengelig

- være pådriver for samordnet og lik praktisering av retningslinjen
- utarbeide statistikk og publisere resultater
- drifte Helsegrissystemet inkludert
 - varslingsjeneste for pliktige veterinærbesøk
 - varslings- og informasjonstjeneste for økende forekomst av aktuelle anmerkninger ved utvidet sjukdomsregistrering (USR)
- Tilpasse grenseverdier for USR-koder omfattet av Dyrevelferdsprogrammet for svin slik at de til enhver tid er hensiktsmessige
- distribuere oppdatert informasjon til slakteriene via DHP
- tilby opplæring av KSL-revisorer, veterinærer og operatører i slakteriene
- gi veiledning til slakterivirksomheter, driftsenheter og bransje
- overvåke praktiseringen av retningslinjen og gjennomføre nødvendige oppdateringer
- oversende retningslinjen til Mattilsynet for anerkjennelse som nasjonal retningslinje
- oppdatere Mattilsynet om retningslinjens innhold, endringer og praktisering
- Føre oversikt over produsenter som har gjennomført godkjent kurs i dyrevelferd
- Føre oversikt over veterinærer som har gjennomført godkjent etterutdanningskurs i dyrevelferd
- Utvikle og tilby kurs som inngår som en obligatorisk del av dyrevelferdsprogrammet

Slakterivirksomhetenes plikter

Retningslinjen er forpliktende for slakterivirksomheter som tilslutter seg skriftlig. For KLF skal medlemsbedrifter som ønsker å slutte seg til avtalen, undertegne KLF's tilslutningsavtale.

Slakterivirksomhetene forplikter seg til å gjøre retningslinjen til en fullverdig og integrert del av egne kvalitetssystemer. Slakterivirksomhetene kan til enhver tid revideres av henholdsvis Nortura SA eller KLF og plikter å legge til rette for slik revisjon.

Slakterivirksomhetene kan med 6 måneders varsel skriftlig trekke sin tilslutning til retningslinjen ved å sende melding til Nortura SA eller KLF.

Ved Mattilsynets tilsyn i tilsluttede slakterivirksomheter vil retningslinjen fungere som tilsynsreferanse på linje med andre elementer i slakterivirksomhetens kvalitetsstyringssystem, og ved tilsyn med HACCP og produksjonshygiene i slakterivirksomheten.

For denne retningslinjen gjelder spesielt:

Den enkelte slakterivirksomheten skal:

- oppfylle kravene i offentlig regelverk og i egne kvalitetssystemer
- oppdatere lister over produsenter i aktiv produksjon og informere Animalia om disse.
- Melde inn besetninger som deltar i programmet til Matmerk slik at KSL eksterne revisjon gjennomføres minimum hvert tredje år.
- Holde seg oppdatert om den enkelte besetnings status i dyrevelferdsprogrammet og sjekke denne i forbindelse med hver leveranse.

- Følge opp produsenter tilsluttet dyrevelferdsprogrammet når det hos disse påvises avvik ved veterinærbesøk dokumentert i Helsegrissystemet.
- Følge opp produsenter tilsluttet dyrevelferdsprogrammet når disse får så mange USR-anmerkninger at det får utslag for utbetaling og dette har pågått over tid.
- Trekke 0,50 NOK per kilo av alle kategorier svin ved alle slakteleveranser fra besetninger som deltar i programmet, men som på leveringstidspunktet har overskredet tidsfrist for lukking av avvik eller gjennomført veterinærbesøk med ikke mer enn 45 dager.
- Gjennomføre KSL-trekk ved leveranser fra besetninger som ikke deltar i programmet, eller på leveringstidspunktet har overskredet frister i programmet med mer enn 45 dager
- Trekke Helsegristillegget ved salg av smågris fra besetninger som ikke deltar i programmet eller ikke oppfyller forpliktelsene i programmet
- Trekke (0,50 NOK/kg slakt / 90 NOK/smågris) som følge av for mange USR-anmerkninger fra 1.1.2022

Den enkelte eier av driftsenheten skal:

- bidra med nødvendig dokumentasjon til Mattilsynet og slakterivirksomheten
- inngå formell avtale med veterinær om obligatoriske rådgivningsbesøk i besetningen gjennom Helsegrissystemet med en hyppighet som avspeiler årsproduksjonen av smågris og slaktegris (tabell 1) eller besetningstypen. Veterinæren det inngås avtale med skal gjennomføre godkjent etterutdanningskurs i dyrevelferd minst hvert tredje år. Animalia kan gi dispensasjon fra kravet om at veterinæren har godkjent etterutdanningskurs dersom det ikke er tilgang på godkjent veterinær i praksisområdet. Veterinæren skal være habil i forhold til den aktuelle driftsenheten. Inhabiliter inntreffer ved direkte eller indirekte eierskap, nært familiært forhold til eier (ektefelle, partner, foreldre, søsken, barn, svogerskap), eller andre særlige forhold. Det skal være griser i besetningen når besøkene gjennomføres. Veterinærbesøk skal utover dette gjennomføres ved sjukdomsproblemer, vesentlige produksjonsavvik, atferdsproblemer eller økt dødelighet.
- sikre at de obligatoriske veterinærbesøkene dokumenteres fullstendig i Helsegrissystemet i samarbeid med veterinær. Dokumentasjonen danner grunnlag for besetningens helse- og velferdsstatus.
- sikre at besetningen ligger under gitte grenser for USR-anmerkninger som vist i Helsegrissystemet, samt følge opp med veterinærbesøk når det kreves.
- følge opp eventuelle avvik med tilhørende tiltak i etterkant av rådgivningsbesøkene i samsvar med frister oppgitt i Helsegrissystemet.
- gjennomføre egenrevisjon i KSL årlig dokumentert i Helsegrissystemet. Følge opp og lukke avvik påvist ved egenrevisjonen.
- sikre at ekstern KSL-revisjon gjennomføres minst hvert tredje år
- føre fjøslogg kontinuerlig
- dokumentere all medisinsk behandling og rapportere denne til slakteriet før levering (Matkjedeinformasjon)
- melde fra til slakterivirksomhet og Mattilsynet ved forhold som kan gi betydelige negative effekter på dyras helse, velferd eller verdi som mat til humant konsum.

- sørge for at eier selv og røktere ansatt ved driftsenheten har gjennomført kurs i dyrevelferd hos svin. Godkjent kurs er e-læringskurs fra Animalia og Norsvin.

Tabell 1. Minimum antall veterinære rådgivningsbesøk basert på årlig smågris- eller slaktegrisleveranse

Antall årlig leverte		Minimum antall veterinære rådgivningsbesøk dokumentert i Helsegrissystemet
Smågris	Slaktegris	
1-200	<750	1
>200	751-1500	2
	>1500	3

I purkninger er det en forutsetning at også sentralenheten/navet har minimum tre veterinære rådgivningsbesøk dokumentert Helsegrissystemet per år.

Ytterligere informasjon om innholdet i dyrevelferdsprogrammet finnes på Animalias hjemmesider:

<https://www.animalia.no/no/Dyr/svin/dyrevelferdsprogram-for-svin/>

5. Avviksbehandling

Generelt

Dersom slakterivirkomheten påviser vesentlige avvik fra offentlig regelverk, KSL-krav til svineproduksjon eller denne retningslinjen og slike avvik ikke lukkes innen angitt frist, skal slakterivirkomheten utelukke driftsenheten fra dyrevelferdsprogrammet.

Obligatoriske rådgivningsbesøk

Dersom det ikke foreligger veterinæravtale eller det ikke har vært gjennomført veterinærbesøk dokumentert i Helsegrissystemet i samsvar med kravene i retningslinjen, er driftsenheten utelukket fra dyrevelferdsprogrammet.

KSL-revisjon

Elektronisk egenrevisjon dokumentert i Helsegrissystemet og ekstern revisjon på driftsenheten skal gjennomføres iht. programmet. Avvik påvist ved ekstern revisjon eller egenrevisjon skal lukkes innen angitt frist. Dersom revisjon ikke blir gjennomført i tide eller avvik ikke blir rettet innen fristen, er driftsenheten utelukket fra dyrevelferdsprogrammet.

6. Klageadgang

Driftsenhetens klageadgang på vedtak fattet av slakterivirksomheten er regulert i leveranseavtalen med slakterivirksomheten.

Klager på vedtak fattet av Mattilsynet skal sendes til Mattilsynet.

7. Gyldighet

Den norske kjøttbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram for svin ble vedtatt av Nortura og KLF 04.02.2021 og trer i kraft 01.03.2021. Denne bransjeretningslinjen erstatter bransjeretningslinjen vedtatt 16.12.2019.